**درس 18 دریا ، نعمت خداوندی**

1- آیه 97 سوره ی انعام به کدام نعمت خداوندی اشاره می کند ؟
دریا - و خداوند دریا را برای استفاده ی شما قرار داد.
2- چرا به منطقه ی خلیج فارس « انبار نفت جهان » می گویند ؟
زیرا منابع نفت و گاز در این منطقه بسیار زیاد است.
3- نفت و گاز در خلیج فارس از کدام قسمت ها استخراج می شود ؟
از کف خلیج فارس در ناحیه ی کم عمق نزدیک به ساحل
4- نفت کشورهای نفت خیز منطقه ی خلیج فارس چگونه به سایر کشورهای جهان منتقل می شود ؟
همه روز نفتکش های عظیمی از خلیج فارس و تنگه ی هرمز عبور می کنند و نفت را انتقال می دهند.
5- علاوه بر خلیج فارس در کدام دریاهای اطراف ایران منابع نفت و گاز وجود دارد ؟ این منابع توسط چه کسانی استخراج می شود ؟
دریای خزر - کشورهای اطراف این دریا به کشف و استخراج نفت از آن مشغول اند.
6- در دریاهای ایران چند نوع ماهی زندگی می کنند و چه فوایدی دارند ؟
صدها نوع ماهی زندگی می کنند و هر یک ارزش غذایی و طعم خاصی دارند و بعضی هم زینتی هستند.
7- به کدام مادّه ی غذایی دریایی « مروارید سیاه » گفته می شود ؟
خاویار یا تخم ماهیان خاویاری دریای خزر به مروارید سیاه مشهور و از گران ترین غذاهای جهان است.
8- چرا صید ماهی در دریای خزر از اوایل بهار تا اوایل پاییز ممنوع است ؟
زیرا این ایام ، زمان تخم ریزی ماهیان در این دریاست.
9- ماهیگیری در دریاهای ایران چگونه صورت می گیرد ؟
برای ماهیگیری در آبهای اطراف سواحل از کشتی ها و لنج های کوچک استفاده می شود اما صیادان برای ماهیگیری در آب های عمیق به کشتی های مجهز نیاز دارند که دارای لوازم پیشرفته ی ماهیگیری و سرد خانه هستند.
10- چرا کشتی ها و کامیون های حمل ماهی باید یخچال و سردخانه داشته باشند ؟
برای اینکه این مادّه ی با ارزش غذایی فاسد نشود.
11- چند نوع ماهی خوراکی که از دریای خزر صید می شوند ؟ نام ببرید.
ماهی کولی ، ماهی سفید ، سوف ، کپور ، کفال ، کیلکا ، ماهیان خاویاری ، (تاس ماهی ، اوزون برون ، دراکول ، فیل ماهی )
12- چند نوع از آبزیان خوراکی خلیج فارس و دریای عمان را نام ببرید.
ماهی سرخو ، سنگسر ، حلوا ، قباد ، شوریده ، زبیده و میگو
13- طرز تهیه ی کنسرو ماهی در کارخانه های کنسرو سازی را توضیح دهید.
ماهی ها را پس از صید با کامیون های یخچال ار به کارخانه حمل می کنند . در آن جا ماهی را به قطعات بزرگ برش می دهند و در در دیگ های مخصوص می ریزند تا در مدت معیّنی بپزد ، بعد دستگاه خودکار ، تکه های پخته شده را درون قوطی می ریزد و نمک و روغن به آن اضافه می کند. هوای قوطی ها نیز خارج می شود تا فاسد نشوند.
14- در شهرهای بندری مردم بیش تر به چه شغل هایی مشغول اند ؟
در شهرهای بندری علاوه بر ماهیگری ، عده ای از مردم به بارگیری و بار اندازی کالای کشتی ها مشغول اند . در این مناطق انبارهایی نیز برای نگهدار کالاها به وجود آمده است که برخی از مردم به انبارداری مشغول اند . همچنین عده ای در کارخانه های کشتی سازی و لنج سازی یا مراکز تعمیر گشتی ها مشغول به کار هستند.
15- کارخانه های کشتی سازی و لنج سازی در اطراف کدام شهرهای ایران قرار دارند ؟ چند نمونه مثال بزنید.
در اطراف بندر عباس ، بوشهر و چابهار در جنوب و نکا در سواحل دریای خزر
16- دریا چه نقشی در توسعه ی گردشگری در ایران دارد ؟
همه ساله عده ی زیادی از مردم کشور ما برای تفریح و گذراندن تعطیلات تابستان به سواحل شمالی ایران سفر می کنند . سواحل زیبای جنوبی ایران و جزایر قشم ، کیش و بندرعباس و چابهار نیز برای گردشگری در فصل زمستان مناسب هستند و مسافران از دریاها ، بناهای تاریخی و بازارهای این نواحی دیدن می کنند.
17- چند نوع از موجودات با ارزش دریایی که در خلیج فارس و دریای عمان زندگی می کنند ، نام ببرید ؟
ماهی های تزیینی ، مرجان ها ، صدف ها ، لاک پشت های کمیاب و پستاندارانی چون دلفین و نهنگ ها
18- وظیفه ی ما در مقابل استفاده های فراوانی که از دریا می کنیم چیست ؟
این است که به دریا آسیب نرسانیم و از آن و موجودات با ارزشش حفاظت کنیم.
19- یکی از مهمترین دلایل اهمیت خلیج فارس ، وجود منابع سرشار ... نفت ... و ... گاز ... است.
20- در ایران علاوه بر خلیج فارس ، دریای ... خزر ... نیز دارای منابع نفت و گاز است.
21 - بزرگ ترین منبع ماهیان خاویاری در جهان ... دریای خزر ... است.
22- از آبزیان مهم دریاهای جنوب ... میگو ... است که با نزدیک شدن به ماه مهر ، ماهیگیران جنوب خود را برای صید آن آماده می کنند .
23- بخشی از ماهی های خوراکی صید شده به کارخانه های ... کنسروسازی ... منتقل می شوند.
24- از بین منابع غذایی دریایی ، ایران همه ساله مقدرا زیادی ... میگو ... و ... خاویار ... به کشورهای دیگر صادر می کنند.
25- از بزرگ ترین زیستگاه های موجودات دریایی ... خلیج فارس ... و ... دریای عمان ... هستند.
26- دریای خزر محل زندگی ... ماهیان ... و ... پرندگان مهاجر ... است.

**فعالیت (2) صفحه 92**

چرا خلیج فارس از دیرباز مورد توجّه کشورهای قدرتمند بوده و آن ها همواره در پی نفوذ به این منطقه هستند ؟ در کلاس گفت و گو کنید.
زیرا خلیج فارس دارای منابع سرشار نفت و گاز است ، همچنین همه روزه نفت کش های عظیمی از طریق خلیج فارس و تنگه هرمز ف نفت کشورهای نفت خیز را به سایر کشورهای جهان انتقال می دهند.
کشتی های تجاری نیز از این مسیر برای انتقال کالاهایشان استفاده می کنند ، از اینر و کشورهای قدرتمند همواره در چی نفوذ به این منطقه بر ارزش هستند.

**فعالیت (3) صفحه 94**

چگونه می توانیم کنسرو ماهی فاسد شده را تشخیص بدهیم ؟
برآمدگی سر و ته کنسرو نشانه ی فساد آن است. ضمن این که به تاریخ انقضای کنسرو نیز دقت می کنیم.

**فعالیت (7) صفحه 95**

همفکری کنید و ده شغل را که با دریا سرو کار دارد ، فهرست کنید و بنویسید.
ماهی گیری ، قایق رانی ، کشتی سازی ، ملوانی ، کنسرو سازی ، غوّاصی ، کاردر سکوهای نفتی ، کاردر سازمان شیلات ، آموزش شنا ، کار در سازمان بنادر و کشتیرانی ، بارگیری و بار اندازی کالاهای کشتی ها ، انبارداری در بنادر و ...

**فعالیت (9) صفحه 95**

به این دو تصویر توجه کنید و بگویید هر کی از این سازمان ها در کدام امور دریایی فعالیت می کنند ؟
سازمان شیلات جمهوری اسلامی ایران در امور مربوط به ماهی گیری و صیّادی در دریا ( صید مرجان ، مروارید ...) خرید کشتی های ماهی گیری ، آموزش ماهی گیران و امور مربوط به قایق های ماهی گیری ، تولید کنسرو و ... فعالیت می کند.
سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران در اموری چون پاکسازی و لایروبی بنادر ، احداث اسکله حمل و نقل کشتی ها و ... فعالیت می کند.